

ASMENŲ, KURIE NĖRA REGISTRUOTI PVM MOKĖTOJ AIS, SU PVM SUSIJUSIOS PRIEVLĖS

Turinys

I. LIETUVOS APMOKESTINAMOJO ASMENS, TIEKIANČIO PREKES IR (ARBA) TEIKIANČIO PASLAUGAS ŠALIES TERITORIJOJE, PVM PRIEVLĖS	2
1. Lietuvos apmokestinamojo asmens, neįsiregistravusio PVM mokėtoju, per metus (paskutiniuosius 12 mėnesių) gautam ar gautinam atlygiui už vykdant ekonominę veiklą šalies teritorijoje patiektas prekes ir suteiktas paslaugas viršijus PVM įstatymo 71 straipsnio 2 dalyje nustatytą ribą, mokėtinas į biudžetą PVM privalo būti apskaičiuojamas už visas šalies teritorijoje patiektas prekes ir (arba) suteiktas paslaugas, dėl kurių tiekimo (teikimo) nurodytoji riba buvo viršyta.	2
2. Lietuvos apmokestinamojo asmens, kontroliuojančio keletą juridinių asmenų, PVM prievolės.....	3
3. Atlygis, kuris neįskaičiuojamas į PVM įstatymo 71 straipsnio 2 dalyje nustatytą ribą.	3
4. Formulė, pagal kurią apskaičiuojama mokėtina į biudžetą PVM suma.	4
5. Laikotarpis, nuo kurio pradedamas skaičiuoti mokėtinas į biudžetą PVM.	4
6. Mokėtinos į biudžetą PVM sumos apskaičiavimas.	5
7. Data, nuo kurios PVM gali būti neskaičiuojamas.....	6
8. Apskaičiuoto PVM deklarasavimas.	6
9. Sumokėjimo į biudžetą terminas.....	6
10. PVM sumų išskyrimas apskaitos dokumentuose.	6
II. ASMENŲ, ĮSIGYJANČIŲ PASLAUGAS IŠ UŽSIENIO ASMENŲ, NEĮSIKŪRUSIŲ ŠALIES TERITORIJOJE, PVM PRIEVLĖS	7
11. Asmens, neįsiregistravusio PVM mokėtoju prievolė apskaičiuoti iš užsienio asmens, neįsikūrusio šalies teritorijoje, įsigytų paslaugų PVM.	7
12. Atvejai, kada asmenims, įsigyjantiems paslaugas iš užsienio apmokestinamųjų asmenų, nėra prievolės apskaičiuoti PVM.....	8
III. UŽSIENIO APMOKESTINAMOJO ASMENS, NEĮSIREGISTRAVUSIO PVM MOKĖTOJU IR TIEKIANČIO PREKES IR (ARBA) TEIKIANČIO PASLAUGAS LIETUVOJE, PVM PRIEVLĖS	8
13. Užsienio apmokestinamojo asmens, neįsiregistravusio PVM mokėtoju, bet tiekiančio prekes ir (arba) teikiančio paslaugas Lietuvoje, privaloma mokėti į biudžetą PVM suma apskaičiuojama neatsižvelgiant į per paskutiniuosius 12 mėnesių gauto atlygio dydį.....	8
14. Formulė, pagal kurią apskaičiuojama mokėtina į biudžetą PVM suma.	9
15. Atvejai, kai užsienio apmokestinamasis asmuo neprivalo skaičiuoti PVM.	9
16. Užsienio asmens, vykdančio nuotolinę prekybą, PVM prievolės.....	9
17. Užsienio apmokestinamojo asmens, vykdančio Lietuvoje nuotolinę prekybą, mokėtinos į biudžetą PVM sumos apskaičiavimas.	10
18. Apskaičiuoto PVM deklarasavimas.....	10
19. PVM sumokėjimo į biudžetą terminas.....	10
20. PVM sumų išskyrimas apskaitos dokumentuose.	10
IV. ASMENŲ, NEĮSIREGISTRAVUSIŲ PVM MOKĖTOJ AIS, PVM PRIEVLĖS DĖL PREKIŲ, IŠSKYRUS NAUJAS TRANSPORTO PRIEMONES IR AKCIZAIS APMOKESTINAMAS PREKES, ĮSIGIJIMO.	10
21. Ar asmenims, įsigyjantiems prekes iš kitų valstybių narių, gali atsirasti prievolė skaičiuoti beįmokėti į biudžetą įsigytų prekių pardavimo PVM?	10
22. Kiti atvejai, kai apmokestinamajam asmeniui už jam užsienio asmens, neįsikūrusio	

šalies teritorijoje ir čia neįsiregistravusio PVM mokėtoju, tiekiamas prekes yra prievolė apskaičiuoti ir sumokėti į biudžetą PVM.	11
23. Kokios PVM prievolės atsiranda asmeniui, neįsiregistravusiam PVM mokėtoju dėl prekių iš kitų valstybių narių įsigijimo?.....	11
24. Laikotarpis, kuriuo pradedant PVM neskaičiuojamas.	12
25. Apskaičiuoto PVM deklaravimas.....	13
26. Sumokėjimo į biudžetą terminas.	13
V. LIETUVOS IR UŽSIENIO ASMENŲ, NEĮSIREGISTRAVUSIŲ PVM MOKĖTOJAIŠ PRIEVLĖS, SUSIJUSIOS SU NAUJŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ ĮSIGIJIMU IR TIEKIMU IR AKCIZAIS APMOKESTINAMŲ PREKIŲ ĮSIGIJIMU	13
27. Kokios PVM prievolės atsiranda asmeniui, kuris iš kitos valstybės narės įsigyja naujas transporto priemones?.....	13
28. Kokios PVM prievolės atsiranda juridiniam asmeniui, kuris iš kitos valstybės narės įsigyja akcizais apmokestinamų prekių?	14
29. Prievolės, atsiradusios dėl naujų transporto priemonių tiekimo į kitą valstybę narę.	14
30. PVM gražinimas 29 punkte nurodytiems asmenims.....	14

Šis leidinys yra skirtas neįsiregistravusiems pridėtinės vertės mokesčio (toliau - PVM) mokėtojais Lietuvos ir užsienio asmenims, kuriems dėl jų vykdomos ekonominės veiklos, prekių tiekimo / paslaugų teikimo, prekių iš kitų valstybių narių įsigijimo ar dėl kitų šiame leidinyje nurodytų priežasčių gali atsirasti prievolė registruotis PVM mokėtoju bei mokėti PVM į biudžetą.

I. LIETUVOS APMOKESTINAMOJO ASMENS, TIEKIANČIO PREKES IR (ARBA) TEIKIANČIO PASLAUGAS ŠALIES TERITORIJOJE, PVM PRIEVLĖS

1. Lietuvos apmokestinamojo asmens, neįsiregistravusio PVM mokėtoju, per metus (paskutiniuosius 12 mėnesių) gautam ar gautinam atlygiui už vykdant ekonominę veiklą šalies teritorijoje patiektas prekes ir suteiktas paslaugas viršijus PVM įstatymo 71 straipsnio 2 dalyje nustatytą ribą, mokėtinas į biudžetą PVM privalo būti apskaičiuojamas už visas šalies teritorijoje patiektas prekes ir (arba) suteiktas paslaugas, dėl kurių tiekimo (teikimo) nurodytoji riba buvo viršyta.

Lietuvos Respublikos juridinis ar fizinis asmuo, taip pat juridinio asmens statuso neturintis Lietuvos Respublikoje įsteigtas kolektyvinio investavimo subjektas, kurio veiklos forma yra investicinis fondas (toliau - asmuo), šalies teritorijoje vykdantis bet kokio pobūdžio ekonominę veiklą, už tiekiamas prekes (išskyrus į kitas valstybes nares tiekiamas naujas transporto priemones) ir (arba) teikiamas paslaugas, kurios pagal PVM įstatymo nuostatas yra apmokestinamos PVM, privalo skaičiuoti ir mokėti į biudžetą PVM, jeigu bendra atlygio už vykdant ekonominę veiklą patiektas prekes ir (arba) suteiktas paslaugas suma per metus (paskutinius 12 mėnesių) viršijo PVM įstatymo 71 straipsnio 2 dalyje nustatytą ribą (45 000 eurų). Mokėtina į biudžetą PVM suma privalo būti apskaičiuojama už visas šalies teritorijoje patiektas prekes ir (arba) suteiktas paslaugas, dėl kurių tiekimo (teikimo) nurodytoji riba buvo viršyta. PVM turi būti pradėtas skaičiuoti nuo to mėnesio, kurį minėta riba buvo viršyta.

Tuo atveju, jeigu asmens atlygis už vykdant ekonominę veiklą šalies teritorijoje patiektas prekes ir suteiktas paslaugas per paskutinius 12 mėnesių neviršijo 45 000 eurų sumos, ir toks asmuo nėra įsiregistravęs PVM mokėtoju savanoriškai, PVM neprivalo būti skaičiuojamas. Skaičiuojant nurodytą 45 000 eurų sumą neatsižvelgiama į atlygį nurodytą šio leidinio 3 punkte.

Atkreipiame dėmesį, kad Lietuvos Respublikos asmenims prievolė skaičiuoti ir mokėti į biudžetą PVM gali atsirasti ne tik tuomet, kai asmuo, neįsiregistravusio PVM mokėtoju, atlygis per paskutiniuosius 12 mėnesių už šalies teritorijoje tiekiamas prekes ir / ar teikiamas paslaugas viršija PVM įstatymo 71 straipsnio 2 dalyje nustatytą ribą, bet ir atvejais, nurodytais šio leidinio II, IV - V skyriuose.

2. Lietuvos apmokestinamojo asmens, kontroliuojančio keletą juridinių asmenų, PVM prievolės.

Remiantis PVM įstatymo 71 straipsnio 7 dalies nuostatomis, įsigaliojusiomis nuo 2023 m. sausio 1 d., jeigu tas pats asmuo (vienas ar su kitais asmenimis, kurie pagal PVM įstatymo nuostatas laikomi su juo susijusiais) kontroliuoja keletą juridinių asmenų, t. y. ne mažiau kaip du juridinius vienetus, tai visi jo kontroliuojami asmenys ir jis pats (jeigu jis pats šalies teritorijoje vykdo ekonominę veiklą) privalo pateikti prašymus įregistruoti juos PVM mokėtojais arba skaičiuoti ir mokėti į biudžetą PVM, jeigu jų visų bendra atlygio už šalies teritorijoje vykdamą ekonominę veiklą patiektas prekes ir / ar suteiktas paslaugas suma per metus (paskutiniuosius 12 mėnesių) buvo didesnė už nustatytą PVM įstatymo 71 straipsnio 2 dalyje 45 000 eurų ribą, neatsižvelgiant į tai, kad kiekvieno tokio asmens ar dalies jų gauto ar gautino atlygio suma buvo mažesnė už nustatytą ribą. Šios sąlygos netaikomos, jeigu kontroliuojami asmenys gali įrodyti, kad:

1) nė vienas jų valdymo organas ir (arba) atskiras valdymo organo narys nėra tas pats asmuo ir

2) jų faktiškai vykdoma ekonominė veikla nėra to paties pobūdžio, ir jie neveikia vienas kito naudai ar interesais.

Kitaip tariant, apmokestinamiesiems asmenims suteikta galimybė įrodyti, jog jų veikla vykdoma ne dirbtinai išskaidžius, t. y. vertinant prievolę registruotis PVM mokėtoju pagal PVM įstatymo 71 straipsnio 7 dalies nuostatas (apskaičiuojant 45 000 eurų ribą), bendra to paties asmens kontroliuojamų asmenų ir jo paties (jeigu jis pats vykdo PVM apmokestinamą ekonominę veiklą) atlygio suma gali būti nesumuojama, jeigu asmuo gali įrodyti, kad: 1) kontroliuojamų asmenų valdymo organai ir (arba) valdymo organų nariai nėra tie patys asmenys ir 2) jų faktiškai vykdoma veikla nėra to paties pobūdžio, ir šie juridiniai asmenys neveikia vienas kito naudai ar interesais.

Asmens valdymo organai ir valdymo organo nariai paprastai nurodomi juridinio asmens steigimo dokumentuose (įstatuose, nuostatuose ar pan.). Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 19 straipsnyje akcinėms bendrovėms, uždarosioms akcinėms bendrovėms numatyta galimybė turėti vienasmenį valdymo organą - bendrovės vadovą arba kolegialų valdymo organą - valdybą. Pagal Lietuvos Respublikos mažųjų bendrijų (toliau - MB) įstatymo 12 straipsnio nuostatas, MB valdymo organu gali būti MB bendrijos narių susirinkimas ir / ar MB vienasmenis valdymo organas - MB vadovas. VšĮ valdymą reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymas, pagal kurį turi būti išrinktas vadovas, taip pat kolegialūs organai ir jų nariai, jeigu VšĮ įstatuose nurodyta, kad sudaromi kolegialūs organai.

Vertinant to paties asmens (susijusių asmenų) kontroliuojamų asmenų vykdomas veiklas, atsižvelgiama į tai, kokio pobūdžio veiklą faktiškai asmuo vykdo, nepriklausomai, kokių rūšių veiklos yra nurodytos Mokesčių mokėtojų registre.

To paties asmens kontroliuojami asmenys laikomi veikiančiais vienas kito naudai ir interesais, jei vienas kitam parduoda prekes / paslaugas kitomis nei rinkos sąlygomis ar aplinkybėmis, teikia paskolas ar atlieka kitus tarpusavio sandorius, t. y. vykdo susijusią ekonominę veiklą.

Tuo atveju, jeigu bendra atlygio už vykdamą ekonominę veiklą šalies teritorijoje patiektas prekes ir suteiktas paslaugas per paskutinius 12 mėnesių neviršijo 45 000 eurų sumos, PVM neskaičiuojamas. Skaičiuojant nurodytą 45 000 eurų sumą neatsižvelgiama į atlygį nurodytą šio leidinio 3 punkte.

3. Atlygis, kuris neįskaičiuojamas į PVM įstatymo 71 straipsnio 2 dalyje nustatytą ribą.

Skaičiuojant šio leidinio 1 ir 2 punkte nurodytą PVM įstatymo 71 straipsnio 2 dalyje nustatytą ribą (45 000 eurų), neatsižvelgiama į:

- atlygį už tiekiamas prekes ir (arba) teikiamas paslaugas, kai toks prekių tiekimas ir (arba) paslaugų teikimas vykdomas už šalies teritorijos ribų (prekių tiekimo vieta nustatoma remiantis PVM įstatymo 12 ir 13² o paslaugų sutiekimo vieta remiantis PVM įstatymo 13 ir 13² straipsnių nuostatomis);

Pavyzdys

2022 m. kovo mėnesį fizinis asmuo suteikė reklamos paslaugas kitos valstybės narės apmokestinamajam asmeniui (paslaugų teikimo vieta kita valstybė narė), kurių vertė 25 000 eurų.

Atkreipiame dėmesį, kad skaičiuojant mokėtiną į biudžetą PVM ir registravimosi PVM mokėtoju nustatytą ribą neatsižvelgiama į atlygį už paslaugas, kurių teikimo vieta yra užsienio valstybė.

- atlygį už šalies teritorijoje vykdomą prekių tiekimą ir (arba) paslaugų teikimą, kuriam naudojamų prekių ir (arba) paslaugų pirkimo ir (arba) importo PVM pagal PVM įstatymo 62 straipsnio 1 dalies nuostatas negalėtų būti atskaitomas, jeigu apmokestinamasis asmuo būtų PVM mokėtojas, t. y. į atlygį iš PVM neapmokestinamų prekių tiekimo ir (arba) paslaugų teikimo (atvejai, kai prekių tiekimas, paslaugų teikimas ir prekių įsigijimas iš kitos valstybės narės PVM neapmokestinami nustatyti PVM įstatymo 20-33¹ straipsniuose);
- už ilgalaikio turto, naudoto apmokestinamojo asmens ekonominėje veikloje, tiekimą;
- gautus avansus;
- atlygį už nekilnojamųjų pagal prigimtį daiktų tiekimą ir PVM įstatymo 28 straipsnyje nurodytų finansinių paslaugų teikimą tuo atveju, kai šie sandoriai yra atsitiktinio pobūdžio ir apmokestinamasis asmuo įprastai nesiverčia tokios rūšies veikla.

4. Formulė, pagal kurią apskaičiuojama mokėtina į biudžetą PVM suma.

Mokėtina PVM suma = atlygis*T/(100%+T),

čia: T - šioms prekėms ir (arba) paslaugoms PVM įstatyme nustatytas PVM tarifas (procentais);

* - daugybos ženklas.

5. Laikotarpis, nuo kurio pradedamas skaičiuoti mokėtinas į biudžetą PVM.

PVM turi būti pradėtas skaičiuoti nuo to mėnesio, kurį šio leidinio 1 ir 2 punkte nurodyta PVM įstatymo 71 straipsnio 2 dalyje nustatyta registravimosi PVM mokėtojais riba buvo viršyta.

Atkreipiame dėmesį, kad PVM privalo būti apskaičiuotas už visas šalies teritorijoje patiektas prekes ir (arba) suteiktas paslaugas, dėl kurių tiekimo (teikimo) buvo viršyta registravimosi PVM mokėtoju riba.

Pavyzdys

Fizinis asmuo pagal individualios veiklos pažymą šalies teritorijoje nuo 2023 m. kovo mėnesio pradėjo vykdyti PVM apmokestinamą prekių tiekimą. Fizinis asmuo kartu su susijusiu asmeniu (sūnumi) yra įsteigęs dvi uždariusias akcines bendroves. Uždarytųjų akcinių bendrovių vykdoma veikla yra skirtinga, vienai bendrovei vadovauja pats fizinis asmuo, o kitai sūnus, atlygis per 12 paskutiniųjų mėnesių (nuo 2022 m. balandžio iki 2023 m. kovo mėnesio (imtina)) už PVM apmokestinamų prekių tiekimą šalies teritorijoje sudarė atitinkamai 30 000 eurų ir 25 000 eurų.

Neatsižvelgiant į tai, kad fiziniam asmeniui 2023 m. kovo mėnesį pradėjus vykdyti PVM apmokestinamą veiklą, bendra jo ir jo kontroliuojamų abiejų uždarytųjų akcinių bendrovių atlygio suma per paskutiniuosius 12 mėnesių buvo didesnė kaip 45 000 eurų, sausio mėnesį prievolė skaičiuoti PVM fiziniam asmeniui neatsirado, taip pat ir jo kartu su sūnumi kontroliuojamoms uždaroms akcinėms bendrovėms, nesvarbu, kad bendras asmenų 12 paskutiniųjų mėnesių atlygis iš PVM apmokestinamos veiklos didesnis negu 45 000 eurų.

Pažymėtina, kad mokėtina į biudžetą PVM suma tokiu atveju privalėtų būti apskaičiuota už tokias visas šalies teritorijoje fizinio asmens ir (arba) kontroliuojamų akcinių bendrovių PVM apmokestinamas patiektas prekes ir (arba) suteiktas paslaugas, dėl kurių tiekimo (teikimo) nurodytoji riba buvo viršyta, jeigu kontroliuojami asmenys vykdytų tokio pačio pobūdžio ekonominę veiklą arba tuo atveju, jeigu šioms bendrovėms vadovautų tas pats asmuo.

6. Mokėtinis į biudžetą PVM sumos apskaičiavimas.

PVM prievolės Lietuvos apmokestinamajam asmeniui, kuris viršijęs PVM įstatymo 71 straipsnio 2 dalyje nustatyta privalomą registravimosi PVM mokėtojais ribą (45 000 eurų) neįsiregistravo PVM mokėtoju, apskaičiuojamos kiekvieną kalendorinį mėnesį. Skaičiuojant atsižvelgiama į per paskutinius 12 iš eilės einančių mėnesių laikotarpį gautas atitinkamas atlygio sumas už šalies teritorijoje tiekiamas prekes ir (arba) teikiamas paslaugas, bei į PVM sumas, kurias asmuo sumokėjo į biudžetą (šios sumokėtos į biudžetą PVM sumos atimamos).

PVM skaičiuoklę galite rasti [čia](#).

1 pavyzdys

Fizinio asmens, nuo 2022 m. birželio mėn. vykdančio ekonominę veiklą, atlygis už PVM apmokestinamų prekių tiekimą šalies teritorijoje per 12 paskutiniųjų mėnesių sudarė:

2022 m.	
06	2 000
07	7 000
08	4 000
09	8 000
10	3 000
11	2 000
12	2 500
2023 m.	
01	1 500
02	3 600
03	5 000
04	3 000
05	7 000

Fizinio asmens atlygis per paskutiniųjų 12 mėnesių laikotarpį (nuo 2022-06-01 iki 2023-05-31 (imtinai)) sudarė 48 600 eurų ir viršijo 45 000 eurų ribą. Šiam fiziniam asmeniui už 2023 m. gegužės mėnesį atsirado prievolė skaičiuoti ir mokėti PVM į biudžetą bei privalomai įsiregistruoti PVM mokėtoju. Fizinis asmuo, neįsiregistravęs PVM mokėtoju, 2023 m. gegužės mėnesį gavo 7 000 eurų atlygį už vieną sandorį. Šiuo atveju PVM turi būti apskaičiuojamas ne nuo 45 000 eurų ribą viršijančios sumos, o nuo viso atlygio už sandorį šalies teritorijoje, dėl kurio buvo viršyta 45 000 eurų riba, t. y. nuo 7 000 eurų. Už 2023 m. gegužės mėnesį privaloma mokėti į biudžetą PVM suma 1 215 eurų (7 000 eurų x 21 proc. / (100 proc. + 21 proc.)).

2 pavyzdys

Fizinio asmens, vykdančio ekonominę veiklą, atlygis už vykdant ekonominę veiklą šalies teritorijoje patiektas prekes ir suteiktas paslaugas per 12 paskutiniųjų mėnesių (nuo 2022-02-01 iki 2023-01-31) sudarė 46 000 eurų ir viršijo 45 000 eurų ribą.

2022 m.	
02	2 000
03	7 000
04	3 500
05	8 000
06	2 500
07	6 000
08	1 000
09	2 000
10	5 000
11	4 000
12	3 000
2023 m.	
01	2 000

Šiam fiziniam asmeniui už 2023 m. sausį atsirado prievolė skaičiuoti ir mokėti PVM į biudžetą bei privalomai registruotis PVM mokėtoju. Fizinis asmuo, neįsiregistravęs PVM mokėtoju, 2023 m. sausio mėnesį gavo 2 000 eurų atlygį už vieną sandorį, kuriam taikomas standartinis PVM tarifas. Šiuo atveju asmuo PVM turi apskaičiuoti ne nuo 45 000 eurų ribą viršijančios sumos, o nuo viso atlygio už sandorį, dėl kurio buvo viršyta 45 000 eurų riba, t. y. nuo 2 000 eurų. Už 2023 m. sausio mėnesį privaloma mokėtina į biudžetą PVM suma - 347 eurai (2 000 eurų x 21 proc. / (100 proc. + 21 proc.)).

Tarkime, kad 2023 m. vasario mėnesį aukščiau nurodytas fizinis asmuo, neįsiregistravęs PVM mokėtoju, šalies teritorijoje patiekė prekių už 8 000 eurų ir atlygis per paskutiniųjų 12 mėnesių laikotarpį (nuo 2022-03-01 iki 2023-02-28 (imtinai) sudarė 51 653 eurų, t. y.:

- nuo 2022-03-01 iki 2023-01-31 (imtinai) atlygis 44 000 eurų;
- 2023-02 atlygis 8 000 eurų;
- praeitame 12 mėnesių laikotarpyje (už 2023 m. sausio mėnesį) sumokėta į biudžetą suma 347 eurai.

Taigi, 12 paskutiniųjų mėnesių fizinio asmens atlygis viršijo registravimuisi nustatytą 45 000 eurų ribą. Todėl, nuo viso atlygio už sandorį, dėl kurio buvo viršyta ši riba, yra prievolė apskaičiuoti PVM ir mokėti į biudžetą. Tarkime, 2023-02 buvo tik vienas sandoris už 8 000 eurų, kuriam taikomas standartinis PVM tarifas. Todėl fizinis asmuo, neįsiregistravęs PVM mokėtoju, privalo sumokėti PVM apskaičiuotą nuo 8 000 eurų sumos, t. y. 1 388 eurų (8 000 x 21 proc. / (100 proc.+21 proc.)).

7. Data, nuo kurios PVM gali būti neskaičiuojamas.

Kai per metus (paskutiniuosius 12 mėnesių) bendra atlygio už vykdant ekonominę veiklą šalies teritorijoje patiektas prekes ir / ar suteiktas paslaugas suma neviršija šio leidinio 1 ir 2 punkte nurodytos ribos (45 000 eurų), mokėtinas į biudžetą PVM atitinkamą mokesstinį laikotarpį neprivalo būti skaičiuojamas.

8. Apskaičiuoto PVM deklaravimas.

Asmuo, privalėjęs pateikti prašymą įregistruoti jį PVM mokėtoju, tačiau to nepadaręs, pagal šio leidinio 4 punkte nurodytą formulę apskaičiuotą už kiekvieną kalendorinį mėnesį mokėtiną PVM sumą turi įtraukti į Pridėtinės vertės mokesčio mokėtoju neįregistruoto asmens mokėtino pridėtinės vertės mokesčio apyskaitos FR0608 formą¹ (toliau - PVM apyskaitos FR0608 forma). Užpildyta mokesstinio mėnesio apyskaita mokesčių administratoriui pateikiama ne vėliau kaip iki kito mėnesio 25 dienos.

9. Sumokėjimo į biudžetą terminas.

PVM apyskaitos FR0608 formoje, už tiekiamas prekes (išskyrus į kitas valstybes nares tiekiamas naujas transporto priemones ir akcizais apmokestinamas prekes) ir (arba) teikiamas paslaugas, kurios pagal PVM įstatymo nuostatas yra apmokestinamos PVM, taip pat už įsigyjamas iš kitos valstybės nares prekes (išskyrus įsigyjamas naujas transporto priemones ir akcizais apmokestinamas prekes) ir / ar paslaugas, už konkretų mėnesį apskaičiuota PVM suma privalo būti sumokėta į biudžetą ne vėliau kaip iki kito mėnesio 25 dienos.

10. PVM sumų išskyrimas apskaitos dokumentuose.

PVM įstatymo 78 straipsnyje nustatyta, kad apmokestinamieji asmenys privalo tvarkyti apskaitą teisės aktų nustatyta tvarka ir tokiu būdu, kad iš jos duomenų būtų galima teisingai nustatyti šio asmens prievoles, susijusias su PVM.

Atsižvelgiant į tai, apmokestinamieji asmenys, vykdantys ekonominę veiklą ir privalantys įsiregistruoti PVM mokėtojais, bet jais neįsiregistravę, įvykusį prekių tiekimo / paslaugų teikimo sandorį, kuris turi būti apmokestinamas PVM, privalo įforminti kitu apskaitos dokumentu nei PVM sąskaita faktūra (pavyzdžiui, gali būti įforminama sąskaita faktūra). Šiame dokumente fiziniai

¹ Patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. VA-29 „Dėl pridėtinės vertės mokesčio deklaracijos ir kitų su šiuo mokesčiu susijusių formų bei jų užpildymo taisyklių patvirtinimo“.

asmenys, vykdančys ekonominę veiklą, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gegužės 29 d. nutarimo Nr. 780² 8-1 punkto nuostatomis, privalo išskirti mokėtiną į biudžetą PVM, juridiniai asmenys - gali išskirti mokėtiną į biudžetą PVM sumą. Toks PVM išskyrimas yra būtinas tam, kad būtų užtikrintas sistemos neutralumas ir prekes ar paslaugas įsigiję apmokestinamieji asmenys, turintys teisę įsigytą pirkimo PVM įtraukti į PVM atskaitą, galėtų šia savo teise pasinaudoti.

II. ASMENŲ, ĮSIGYJANČIŲ PASLAUGAS IŠ UŽSIENIO ASMENŲ, NEĮSIKŪRUSIŲ ŠALIES TERITORIJOJE, PVM PRIEVOLĖS

11. Asmens, neįsiregistravusio PVM mokėtoju prievolė apskaičiuoti iš užsienio asmens, neįsikūrusio šalies teritorijoje, įsigytų paslaugų PVM.

Prievolė apskaičiuoti PVM už paslaugas, įsigytas iš užsienio asmens, neįsikūrusio šalies teritorijoje, gali atsirasti PVM mokėtojais neįsiregistravusiems apmokestinamiesiems asmenims, kurie vykdo PVM apmokestinamą ir (arba) PVM neapmokestinamą veiklą ir veiklą, kuri nėra PVM objektas Lietuvoje.

Atkreipiame dėmesį, jog PVM įstatymo 95 straipsnyje nustatyta, kad minėtiems asmenims prievolė apskaičiuoti PVM už paslaugas įsigytas iš užsienio asmens, neįsikūrusio šalies teritorijoje, atsiranda tuo atveju, jeigu paslaugų suteikimo vieta pagal PVM įstatymo 13 straipsnio 2 dalies 1 punkto nuostatas yra šalies teritorija, Lietuva.

Pagal PVM įstatymo 13 straipsnio 2 dalies 1 punkto nuostatas, paslauga apmokestinamajam asmeniui yra suteikta šalies teritorijoje, jeigu šis asmuo yra įsikūręs šalies teritorijoje, t. y. jeigu jo buveinė (jeigu tai ne fizinis asmuo) arba nuolatinė gyvenamoji vieta (jeigu tai fizinis asmuo) yra Lietuvos Respublikoje, išskyrus atvejus, kai paslauga suteikta šalies teritorijoje įsikūrusio apmokestinamojo asmens padaliniui, esančiam užsienio valstybėje. Kai paslauga yra suteikta užsienio apmokestinamojo asmens padaliniui, esančiam šalies teritorijoje, taip pat laikoma, kad paslauga suteikta šalies teritorijoje.

1 pavyzdys

Įmonė, ne PVM mokėtoja, vykdanči PVM neapmokestinamą veiklą, iš Lenkijos įmonės, PVM mokėtojos, įsigijo konsultavimo paslaugą. Konsultavimo paslaugą teikianti Lenkijos įmonė nėra įsikūrusi Lietuvoje, t. y. neturi Lietuvoje padalinio, per kurį šią veiklą vykdytų. Lietuvos įmonė, vykdanči PVM neapmokestinamą veiklą, PVM tikslais yra laikoma apmokestinamuoju asmeniu.

Taigi, įmonei, ne PVM mokėtojai, įsigijusiai konsultavimo paslaugas, kurių suteikimo vieta pagal PVM įstatymo 13 straipsnio 2 dalies 1 punktą yra šalies teritorija, Lietuva, vadovaujantis PVM įstatymo 95 straipsnio 2 dalies nuostatomis atsiranda prievolė apskaičiuoti ir sumokėti į biudžetą PVM už jai Lenkijos įmonės teikiamas konsultavimo paslaugas.

Tačiau net ir tais atvejais, kai paslaugų suteikimo vieta yra šalies teritorija ne pagal PVM įstatymo 13 straipsnio 2 dalį, o pagal kitas PVM įstatymo 13 straipsnio nuostatas, apmokestinamieji asmenys (kaip jie suprantami PVM įstatymo 2 straipsnio 2 dalies prasme, t. y. asmenys vykdančys ekonominę veiklą), įsikūrę šalies teritorijoje, privalo apskaičiuoti PVM už užsienio asmens, neįsikūrusio šalies teritorijoje ir čia neįsiregistravusio PVM mokėtoju, jam suteiktas paslaugas (PVM įstatymo 95 straipsnis).

Atkreipiame dėmesį į tai, kad Lietuvos apmokestinamasis asmuo, neįsiregistravęs PVM mokėtoju, įsigytų paslaugų apskaičiuotą pardavimo PVM sumą turi deklaruoti PVM apyskaitos FR0608 formos 19 laukelyje ir šią PVM sumą privalo sumokėti į biudžetą iki kito mėnesio, einančio po mėnesio, kurį šis mokeskis turėjo būti apskaičiuotas, 25 dienas.

² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gegužės 29 d. nutarimas Nr. 780 „Dėl Mokesčiams apskaičiuoti naudojamų apskaitos dokumentų išrašymo ir pripažinimo taisyklių patvirtinimo“.

2 pavyzdys

Užsienio įmonė B, neįsiregistravusi Lietuvos Respublikoje PVM mokėtoja, atliko Lietuvos įmonei A tyrinėjimo ir projektavimo darbus, susijusius su administracinio pastato Lietuvoje statyba (pagal PVM įstatymo 13 straipsnio 4 dalį tokių darbų atlikimo vieta - Lietuvos Respublika). Už atliktus darbus įmonė A sumokėjo 5 000 eurų. Įmonė A turi apskaičiuoti ir sumokėti į biudžetą pardavimo PVM už iš Lietuvos Respublikoje PVM mokėtoju neįregistruoto užsienio apmokestinamojo asmens šalies teritorijoje įsigytas paslaugas, už tyrinėjimo ir projektavimo darbus, susijusius su administracinio pastato Lietuvoje statyba 1050 eurų (5 000 x 21 / 100).

12. Atvejai, kada asmenims, įsigyjantiems paslaugas iš užsienio apmokestinamųjų asmenų, nėra prievolės apskaičiuoti PVM.

Jeigu Lietuvoje įsikūrę apmokestinamieji asmenys (kaip jie suprantami PVM įstatymo 13 straipsnio prasme) iš užsienio asmenų, neįsikūrusių šalies teritorijoje, įsigyja paslaugas, kurių teikimo vieta pagal PVM įstatymo 13 straipsnio nuostatas yra ne šalies teritorija arba tokias paslaugas, kurios yra neapmokestinamos PVM arba apmokestinamos taikant 0 proc. PVM tarifą pagal PVM įstatymo nuostatas, tai tokiu atveju Lietuvos apmokestinamiesiems asmenims nėra prievolės apskaičiuoti ir sumokėti PVM.

Pavyzdys

Lietuvos įmonė su JAV bendrove, neįsikūrusia šalies teritorijoje, sudarė sutartį dėl vežimo paslaugų, kurios bus atliekamos už Europos Sąjungos teritorijos ribų. Šiuo atveju paslaugų suteikimo vieta yra ne šalies teritorija ir todėl Lietuvos įmonei nėra prievolės apskaičiuoti bei mokėti PVM į biudžetą.

Jeigu Lietuvoje įsikūrę apmokestinamieji asmenys (kaip jie suprantami PVM įstatymo 13 straipsnio prasme) iš užsienio asmenų, neįsikūrusių šalies teritorijoje, įsigyja elektroniniu būdu teikiamas paslaugas (nurodytas Reglamente (ES) Nr. 282/2011, ir kitas panašias paslaugas), ir gautoje sąskaitoje už įsigytas paslaugas yra išskirtas PVM, tai tokiu atveju Lietuvos apmokestinamiesiems asmenims nėra prievolės apskaičiuoti ir sumokėti PVM Lietuvoje.

Taip yra todėl, kad Reglamento (ES) Nr. 282/2011 18 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad neatsižvelgdamas į turimą priešingą informaciją, telekomunikacijų, transliavimo ar elektroninėmis priemonėmis teikiamų paslaugų teikėjas gali laikyti Bendrijoje įsisteigusį paslaugas įsigyjantį asmenį neapmokestinamuoju asmeniu, jei tas paslaugas įsigyjantis asmuo nepranešė jam savo individualaus PVM mokėtojo kodo.

III. UŽSIENIO APMOKESTINAMOJO ASMENS, NEĮSIREGISTRAVUSIO PVM MOKĖTOJU IR TIEKIANČIO PREKES IR (ARBA) TEIKIANČIO PASLAUGAS LIETUVOJE, PVM PRIEVLĖS

13. Užsienio apmokestinamojo asmens, neįsiregistravusio PVM mokėtoju, bet tiekiančio prekes ir (arba) teikiančio paslaugas Lietuvoje, privaloma mokėti į biudžetą PVM suma apskaičiuojama neatsižvelgiant į per paskutiniuosius 12 mėnesių gauto atlygio dydį.

Užsienio apmokestinamasis asmuo, t. y. užsienio juridinis arba fizinis asmuo, vykdamas bet kokio pobūdžio ekonominę veiklą Lietuvoje ir neįsiregistravęs PVM mokėtoju, už teikiamas prekes (išskyrus į kitas valstybes nares teikiamas naujas transporto priemones) ir (arba) teikiamas paslaugas, kurios pagal PVM įstatymo nuostatas yra apmokestinamos PVM, privalo skaičiuoti ir mokėti į biudžetą PVM, neatsižvelgiant į tai, kad gautas atlygis neviršija PVM įstatymo 71 straipsnio 2 dalyje nurodytos ribos (45 000 eurų). Užsienio apmokestinamajam asmeniui nėra prievolės skaičiuoti PVM už prekes ir paslaugas, nurodytas šio leidinio 15 punkte.

Užsienio apmokestinamasis asmuo, neįsiregistravęs Lietuvoje PVM mokėtoju, šalies teritorijoje įsigijo prekių apmokestinamų taikant standartinį 21 proc. PVM tarifą ir jas patiekė fiziniams asmenims. Atlygis už jas sudarė: 2022 12 - 30 tūkst., o 2023 01 - 165 tūkst. eurų.

Kadangi prieš pradėdamas tiekti prekes šis užsienio apmokestinamasis asmuo neįsiregistravo PVM mokėtoju, tai jis privalo už 2022 m. gruodžio mėnesį pagal formulę, nurodytą šio leidinio 4 punkte, apskaičiuoti mokėtiną į biudžetą PVM sumą nuo visų patiektų prekių vertės, t. y. nuo 30 000 eurų, o tai sudarytų 5 207 eurus (30 000 eurų x 21 proc. / (100 proc.+21 proc.)), o už 2022 m. sausio mėnesį atitinkamai nuo 165 000 eurų ir tai sudarytų 28 636 eurus (165 000 x 21 proc. / (100 proc.+21 proc.)) ir sumokėti į biudžetą, pateikti FR0608 PVM apyskaitas už 2022 m. gruodžio ir 2023 m. sausio mėnesius, o taip pat registruotis PVM mokėtoju.

14. Formulė, pagal kurią apskaičiuojama mokėtina į biudžetą PVM suma.

Užsienio apmokestinamasis asmuo, neįsiregistravęs PVM mokėtoju Lietuvoje, bet privalantis skaičiuoti PVM už tiekiamas prekes (išskyrus į kitas valstybes nares tiekiamas naujas transporto priemones) ir (arba) teikiamas paslaugas, kurios pagal PVM įstatymo nuostatas yra apmokestinamos PVM, mokėtiną į biudžetą PVM sumą apskaičiuoja pagal formulę, nurodytą šio leidinio 4 punkte.

15. Atvejai, kai užsienio apmokestinamasis asmuo neprivalo skaičiuoti PVM.

Užsienio apmokestinamasis asmuo neprivalo skaičiuoti ir mokėti į biudžetą PVM, jeigu jis šalies teritorijoje vykdo tik šią veiklą:

- tiekia prekes ir (arba) teikia paslaugas, kurios pagal PVM įstatymą neapmokestinamos;
- tiekia prekes ir (arba) teikia paslaugas, kurios pagal PVM įstatymą nėra PVM objektas;
- tiekia prekes ir (arba) teikia paslaugas, kurios pagal PVM įstatymą būtų apmokestinamos taikant 0 proc. PVM tarifą, išskyrus PVM įstatymo 41, 49 straipsniuose, taip pat 53 straipsnio 1 dalies 1, 2, 5, 6 punktuose ir 5, 6, 10 dalyse bei 53¹ straipsnyje nurodytą veiklą.

Užsienio apmokestinamasis asmuo, neįsikūręs šalies teritorijoje, taip pat neprivalo skaičiuoti PVM, jeigu atlygį gauna už šalies teritorijoje teikiamas paslaugas, už kurias prievolė apskaičiuoti ir sumokėti į biudžetą PVM pagal PVM įstatymo 95 straipsnio 2 dalį tenka šalies teritorijoje įsikūrusiam pirkėjui, apmokestinamajam asmeniui, kaip jis suprantamas PVM įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje.

Užsienio apmokestinamasis asmuo, neįsikūręs šalies teritorijoje, neprivalo skaičiuoti PVM ir tuo atveju, jeigu atlygį gauna už šalies teritorijoje tiekiamas prekes, už kurias prievolė apskaičiuoti ir sumokėti į biudžetą PVM pagal PVM įstatymo 95 straipsnio 3 ir 4 dalis tenka prekių pirkėjui - PVM mokėtoju.

16. Užsienio asmens, vykdančio nuotolinę prekybą, PVM prievolės.

Kitos valstybės narės asmenys, vykdančys nuotolinę prekybą ir neįsiregistravę Lietuvoje PVM mokėtojais arba sistemoje, kuri palengvina mokesčių PVM prievolių vykdymą ūkio subjektams, parduodantiems neapmokestinamiesiems asmenims tam tikras prekes ar paslaugas, už kurias PVM turėtų būti sumokėtas kitoje valstybėje narėje tais atvejais, kai veikla apima daugiau nei vienos ES valstybės narės teritoriją (toliau - OSS, ūkio subjektai, besinaudojantys šia sistema, registruojasi, deklaruoja ir moka PVM vienoje valstybėje narėje, neatsižvelgdami į tai, kad paslaugas teikia ir (ar) prekes tiekia keliose ES valstybėse narėse), privalo pagal formulę, nurodytą šio leidinio 4 punkte, skaičiuoti ir mokėti į biudžetą į Lietuvą patiektų ir atgabentų prekių pardavimo PVM ir registruotis Lietuvoje PVM mokėtojais, jeigu tokio asmens bendra siunčiamų ar gabenamų į kitą, negu jo įsikūrimo valstybę narė, valstybę narę prekių ir (arba) PVM įstatymo 13 straipsnio 15 dalyje nurodytų paslaugų, teikiamų asmenims, kurie nėra apmokestinamieji asmenys ir kurie yra įsikūrę (t. y. kurių buveinė arba nuolatinė gyvenamoji vieta yra) kitoje, negu tokio asmens įsikūrimo valstybė narė, valstybėje narėje), vertė (neįskaitant PVM) einamaisiais kalendoriniais metais viršija arba praėjusiais kalendoriniais metais viršijo 10 000 eurų.

17. Užsienio apmokestinamojo asmens, vykdančio Lietuvoje nuotolinę prekybą, mokėtinos į biudžetą PVM sumos apskaičiavimas.

Užsienio apmokestinamojo asmens mokėtinas į biudžetą PVM turi būti pradėtas skaičiuoti nuo to mėnesio, kurį atlygis už 16 punkte nurodytas prekes ir (arba) suteiktas paslaugas viršija 10 000 eurų ribą. PVM privalo būti skaičiuojamas ne nuo viršijančios 10 000 eurų sumos, bet nuo sandorio dėl kurio minėtoji riba viršijama.

PVM prievolės už šalies teritorijoje tiekiamas prekes ir (arba) teikiamas paslaugas užsienio apmokestinamasis asmuo apskaičiuoja kiekvieną mokesstinį laikotarpį (daugiau informacijos galite rasti [čia](#)).

Pavyzdys

Užsienio apmokestinamasis asmuo, kuris nėra įsiregistravęs OSS, taip pat neįsiregistravęs Lietuvoje PVM mokėtoju, 2022 m. vasario mėnesį Lietuvos biudžetinėms organizacijoms, nevykdančioms ekonominės veiklos, patiekė ir į Lietuvą atgabeno prekių už 20 000 eurų. Taigi, šiuo atveju užsienio apmokestinamojo asmens, vykdančio nuotolinę prekybą, patiektų ir į Lietuvą atgabentų prekių vertė viršijo 10 000 eurų ribą. Todėl, toks užsienio asmuo 2022 m. vasario mėnesį privalo pagal formulę, nurodytą šio leidinio 4 punkte, nuo patiektų ir į Lietuvą atgabentų prekių vertės apskaičiuoti mokėtiną į biudžetą PVM sumą, o taip pat registruotis PVM mokėtoju Lietuvoje arba OSS.

18. Apskaičiuoto PVM deklaravimas.

Užsienio apmokestinamasis asmuo, privalėjęs pateikti prašymą įregistruoti jį PVM mokėtoju, tačiau to nepadaręs, pagal šio leidinio 4 punkte nurodytą formulę apskaičiuotą už kiekvieną kalendorinį mėnesį mokėtiną PVM sumą turi įtraukti į PVM apyskaitos FR0608 formą. Užpildyta mokesčio kalendorinio mėnesio PVM apyskaitos FR0608 forma mokesčių administratoriui pateikiama iki kito mėnesio 25 dienos.

Atkreipiame dėmesį, kad užsienio apmokestinamieji asmenys, prieš pateikdami PVM apyskaitos FR0608 formą, turi įsiregistruoti Mokesčių mokėtojų registre.

19. PVM sumokėjimo į biudžetą terminas.

Užsienio apmokestinamasis asmuo, kuriam buvo prievolė registruotis PVM mokėtoju, tačiau juo neįsiregistravo, PVM apyskaitos FR0608 formoje už kalendorinį mėnesį apskaičiuotą PVM sumą sumoka į biudžetą iki kito mėnesio 25 dienos.

20. PVM sumų išskyrimas apskaitos dokumentuose.

Užsienio apmokestinamieji asmenys, neįsiregistravę PVM mokėtojais, už tiekiamas prekes ir / arba teikiamas paslaugas išrašytuose apskaitos dokumentuose gali išskirti PVM sumas, apskaičiuotas pagal šio leidinio 4 punkte nurodytą formulę.

IV. ASMENŲ, NEĮSIREGISTRAVUSIŲ PVM MOKĖTOJAIS, PVM PRIEVLĖS DĖL PREKIŲ, IŠSKYRUS NAUJAS TRANSPORTO PRIEMONES IR AKCIZAIS APMOKESTINAMAS PREKES, ĮSIGIJIMO.

21. Ar asmenims, įsigyjantiems prekes iš kitų valstybių narių, gali atsirasti prievolė skaičiuoti bei mokėti į biudžetą įsigytų prekių pardavimo PVM?

Skaičiuoti bei mokėti į biudžetą įsigytų prekių pardavimo PVM bei registruotis PVM mokėtojais privalo tokie prekes (išskyrus naujas transporto priemones ar akcizais apmokestinamas prekes) iš kitų valstybių narių įsigyjantys ir / ar verslo tikslais jas įsivežantys Lietuvos Respublikos asmenys, kurie neprivalo būti įregistruoti PVM mokėtojais dėl prekių tiekimo ir paslaugų teikimo šalies teritorijoje pagal PVM įstatymo 71 straipsnį ir (arba) nėra įregistruoti PVM mokėtojais savanoriškai:

- ūkininkai, kuriems taikoma kompensacinio PVM tarifo schema, jeigu jie iš kitų valstybių narių įsigyja prekes savo vykdomai ekonominei veiklai;
- juridiniai asmenys, vykdančys ekonominę veiklą, tačiau neįsiregistravę PVM mokėtojais, nes vykdo veiklą, kuriai skirtų prekių ir paslaugų pirkimo (importo) PVM negali būti atskaitomas,

arba atlygis iš jo vykdomos ekonominės veiklos šalies teritorijoje per paskutiniuosius 12 mėnesių nesiekė PVM įstatymo 71 straipsnio 2 dalyje nustatytos ribos;

- fiziniai asmenys, vykdantys ekonominę veiklą (užsiimantys individualia ar profesine veikla ir pan.), tačiau neįsiregistravę PVM mokėtojais, nes atlygis iš jų vykdomos ekonominės veiklos šalies teritorijoje per paskutiniuosius 12 mėnesių nebuvo didesnis kaip 45 000 eurų;

- juridiniai asmenys, kurie nėra apmokestinamieji asmenys (juridiniai asmenys, kurie vykdo teisės aktų nustatytas funkcijas);

- taip pat juridinio asmens statuso neturintys Lietuvos Respublikoje įsteigti kolektyvinio investavimo subjektai, kurių veiklos forma yra investicinis fondas, tačiau neįsiregistravę PVM mokėtojais, nes atlygis iš jų vykdomos ekonominės PVM apmokestinamos veiklos šalies teritorijoje per paskutiniuosius 12 mėnesių nebuvo didesnis kaip 45 000 eurų, ir visų asmens Lietuvoje iš kitų valstybių narių įsigytų prekių (kitų nei naujos transporto priemonės ar akcizais apmokestinamos prekės) vertė (neįskaitant PVM, sumokėto ar mokėtino valstybėje narėje, iš kurios prekės atgabentos) praėjusiais kalendoriniais metais viršijo ir / ar einamaisiais kalendoriniais metais numatoma viršyti ar viršija 14 000 eurų.

Užsienio apmokestinamiesiems asmenims, jeigu šie asmenys vykdo veiklą, kuriai įsigytų prekių ir (arba) paslaugų pirkimo PVM, sumokėtą Lietuvoje, turi teisę susigrąžinti, prievolė skaičiuoti bei mokėti į biudžetą įsigytų prekių pardavimo PVM atsiranda nuo pirmojo sandorio, t. y. nustatytoji 14 000 eurų prekių vertės riba netaikoma.

22. Kiti atvejai, kai apmokestinamajam asmeniui už jam užsienio asmens, neįsikūrusio šalies teritorijoje ir čia neįsiregistravusio PVM mokėtoju, tiekiamas prekes yra prievolė apskaičiuoti ir sumokėti į biudžetą PVM.

Atkreipiame dėmesį, kad apmokestinamiesiems asmenims (kaip jie suprantami PVM įstatymo 2 straipsnio 2 dalies prasme, t. y. asmenys vykdantys ekonominę veiklą), prievolė apskaičiuoti PVM už užsienio asmens, neįsikūrusio šalies teritorijoje ir čia neįsiregistravusio PVM mokėtoju, jam patiektas prekes atsiranda ir tuo atveju, kai šalies teritorijoje tiekiamos prekės nėra prekės, nurodytos PVM įstatymo 95 straipsnio 3 ir 4 dalyse (pvz., dujas, elektros energiją). Tokiu atveju prekių tiekimas nėra laikomas prekių įsigijimu iš kitos valstybės narės ir nėra taikoma 14 000 eurų prekių vertės riba, t. y. įsigijus prekes tokiomis sąlygomis PVM turi būti apskaičiuotas ir sumokėtas į biudžetą nuo visos prekių vertės, nepriklausomai nuo to, ar ši vertė buvo didesnė už 14 000 eurų ribą.

23. Kokios PVM prievolės atsiranda asmeniui, neįsiregistravusiam PVM mokėtoju dėl prekių iš kitų valstybių narių įsigijimo?

Lietuvos asmenys iš kitų valstybių narių įsigiję prekių (išskyrus naujas transporto priemones ir akcizais apmokestinamas prekes), kurių vertė kalendoriniais metais yra didesnė negu 14 000 eurų, bet neįsiregistravę PVM mokėtojais, privalo:

- apskaičiuoti iš kitų valstybių narių įsigyjamų prekių, dėl kurių įsigijimo buvo viršyta 14 000 eurų suma pardavimo PVM ir jį sumokėti į biudžetą. Pažymėtina, kad į 14 000 eurų prekių vertę neįtraukiama naujų transporto priemonių ir akcizais apmokestinamų prekių vertė;

- apskaičiuoti nuo visų savo šalies teritorijoje parduotų prekių ir / ar suteiktų paslaugų pardavimo PVM, neatsižvelgiant į tai, kad atlygis už patiektas prekes ir / ar suteiktas paslaugas per paskutiniuosius 12 mėnesių nebuvo didesnis kaip 45 000 eurų.

Pažymėtina, kad PVM objektu nelaikomas šis prekių įsigijimas:

- 1) prekių įsigijimas iš kitos valstybės narės, kai tokiam prekių tiekimui, jeigu jis vyktų šalies teritorijoje, būtų taikomas 0 proc. PVM tarifas pagal PVM įstatymo 43, 44 ar 47 straipsnį;

- 2) naudotų prekių, meno kūrinių, kolekcinėlių ir antikvarinių daiktų, kaip jie apibrėžti PVM įstatyme, įsigijimas iš kitos valstybės narės, kai jie įsigijami iš apmokestinamojo asmens, kuris verčiasi šių prekių tiekimu, arba iš aukcionų organizatoriaus, o jų tiekimas buvo apmokestintas išgabenimo valstybėje narėje pagal nuostatas, iš esmės tolygias PVM įstatymo XII skyriaus trečiojo skirsnio nuostatomis (maržos schema).

1 pavyzdys

Ūkininkas iš Vokietijos įmonės, PVM mokėtojos, 2022 m. sausio mėnesį įsigijo statybinių medžiagų (plytų), kurių vertė 300 000 eurų (neįskaitant PVM sumokėto ar mokėtino Vokietijoje). Vokietijos įmonė PVM sąskaitoje faktūroje apskaičiavo „vokišką“ PVM.

Įsigytų statybinių medžiagų (plytų) vertė be „vokiško“ PVM yra didesnė negu 14 000 eurų, todėl jam atsiranda prievolė nuo visos 300 000 eurų pirkinio vertės (nes būtent dėl šio sandorio buvo viršyta 14 000 eurų riba) apskaičiuoti ir sumokėti į biudžetą PVM ir registruotis PVM mokėtoju.

Be to, šis ūkininkas, pradėdamas tą mėnesį, kurį privalėjo registruotis PVM mokėtoju, dėl prekių iš kitų valstybių narių įsigijimo, privalo skaičiuoti savo tiekiamų prekių ir / ar teikiamų paslaugų pardavimo PVM ir jį sumokėti į biudžetą, neatsižvelgdamas į tai, kad atlygis per paskutinius 12 mėnesių už šalies teritorijoje patiektas prekes ir (arba) suteiktas paslaugas neviršijo 45 000 eurų.

Ūkininkui prievolė skaičiuoti savo tiekiamų prekių ir / ar teikiamų paslaugų pardavimo PVM yra tais kalendoriniais mėnesiais, kuriais yra viršijama 14 000 eurų įsigyjamų iš kitos valstybės narės prekių vertė ir sekančiais kalendoriniais metais. Pavyzdyje pateiktu atveju tokia prievolė ūkininkui yra nuo 2022 m. sausio mėnesio iki 2023 m. gruodžio mėn. (imtinai).

2 pavyzdys

Lietuvos juridinis asmuo, teikiantis kompiuterinės technikos taisymo paslaugas ir neįsiregistravęs PVM mokėtoju, nes atlygis iš jo vykdomos veiklos per metus (paskutinius 12 mėnesių) nesiekė 45 000 eurų savo vykdomai veiklai iš Vokietijos įmonių bei fizinių asmenų, kurie yra PVM mokėtojai savo šalyse, 2022 m. gruodžio mėnesį įsigijo įvairių detalių už 75 000 eurų (neįskaitant PVM sumų sumokėtų kitose valstybėse narėse).

Šis juridinis asmuo 2022 m. gruodžio mėnesį privalėjo įsiregistruoti PVM mokėtoju, nes jo kalendoriniais metais įsigytų prekių (detalių) vertė viršijo 14 000 eurų ir nuo prekių vertės, dėl kurių buvo viršyta ši suma, privalėjo apskaičiuoti ir sumokėti į biudžetą PVM.

Jeigu juridinis asmuo, prieš įsigydamas prekių iš kitos valstybės narės už didesnę negu 14 000 eurų sumą neįsiregistravo PVM mokėtoju savanoriškai, tai:

- nuo iš Vokietijos PVM mokėtojų įsigytų prekių vertės (be PVM, sumokėto Vokietijos PVM mokėtojams), dėl kurių įsigijimo buvo viršyta 14 000 eurų juridinis asmuo privalo taikydamas standartinį (ar lengvatinį, jeigu šioms prekėms toks nustatytas) PVM tarifą apskaičiuoti ir sumokėti Lietuvos biudžetą PVM.

Atkreipiame dėmesį, kad tuo atveju, jeigu 2022 m. būtų įsigyta: a) tik viena prekė už 75 000 eurų, arba b) kelios prekės, pvz., už 3 000 eurų, 8 000 eurų, 1 000 eurų, ir 63 000 eurų, tai atsižvelgiant į tai, kad PVM turi būti apskaičiuojamas ir sumokamas už prekes, dėl kurių įsigijimo buvo viršyta 14 000 eurų suma, juridinis asmuo PVM turi apskaičiuoti: a) atveju - nuo 75 000, eurų, b) atveju - nuo 63 000 eurų, pradėdamas 2022 m. tuo mėnesiu, kurį privalėjo registruotis PVM mokėtoju, dėl prekių iš kitų valstybių narių įsigijimo, minėtas juridinis asmuo privalo skaičiuoti savo tiekiamų prekių ir / ar teikiamų paslaugų pardavimo PVM ir jį sumokėti į biudžetą, neatsižvelgdamas į tai, kad minėtų tiekimų atlygio suma per paskutinius 12 mėnesių neviršija 45 000 eurų.

Taip pat pažymime, kad prievolė skaičiuoti savo tiekiamų prekių ir / ar teikiamų paslaugų pardavimo PVM yra tais kalendoriniais metais, kuriais yra viršijama 14 000 eurų įsigyjamų iš kitos valstybės narės prekių vertė, ir sekančiais kalendoriniais metais. Taigi, pavyzdyje pateiktu atveju tokia prievolė Lietuvos juridiniam asmeniui yra nuo 2022 m. gruodžio (t. y. nuo to 2022 m. mėnesio, kurį atsirado prievolė registruotis PVM mokėtoju dėl prekių įsigijimo) iki 2023 m. gruodžio mėnesio (imtinai).

24. Laikotarpis, kuriuo pradėdant PVM neskaičiuojamas.

Jeigu Lietuvos asmuo, privalėjęs įsiregistruoti PVM mokėtoju dėl prekių įsigijimo iš kitos valstybės narės, neįsiregistravo PVM mokėtoju, o tiekė prekes ir / arba teikė paslaugas, už kurias atlygis per metus (paskutinius 12 mėnesių) neviršijo 45 000 eurų, tai jam už tiekiamas prekes

ir arba teikiamas paslaugas nebus prievolės skaičiuoti PVM tada, kai pasibaigs kalendoriniai metai, kuriais buvo atsiradusi prievolė registruotis PVM mokėtoju dėl prekių įsigijimo, ir praeis dar vieneri kalendoriniai metai.

25. Apskaičiuoto PVM deklaravimas.

Apmokestinamasis asmuo, privalėjęs pateikti prašymą įregistruoti jį PVM mokėtoju dėl prekių įsigijimo iš kitos valstybės narės (išskyrus atvejus, kai įsigyjamoms naujoms transporto priemonėms ar / ir akcizais apmokestinamos prekės), tačiau to nepadaręs, apskaičiuotą įsigytų prekių PVM, o taip pat tiekiamų prekių ir (arba) teikiamų paslaugų PVM, už kiekvieną kalendorinį mėnesį mokėtiną PVM sumą turi įtraukti į PVM apyskaitos FR0608 formą. Užpildyta mokesčio mėnesio PVM apyskaitos FR0608 forma mokesčių administratoriui pateikiama iki kito mėnesio 25 dienos.

26. Sumokėjimo į biudžetą terminas.

PVM apyskaitos FR0608 forma, už konkretų mėnesį apskaičiuota PVM suma sumokama į biudžetą iki kito mėnesio 25 dienos.

V. LIETUVOS IR UŽSIENIO ASMENŲ, NEĮSIREGISTRAVUSIŲ PVM MOKĖTOJ AIS PRIE VOL ĖS, SUSIJUSIOS SU NAUJŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ ĮSIGIJIMU IR TIEKIMU IR AKCIZ AIS APMOKESTINAMŲ PREKIŲ ĮSIGIJIMU

27. Kokios PVM prievolės atsiranda asmeniui, kuris iš kitos valstybės narės įsigyja naujas transporto priemones?

PVM įstatymo prasme nauja transporto priemonė yra laikoma keleiviams ir (arba) kroviniams vežti skirta transporto priemonė, atitinkanti vieną iš tokių sąlygų:

1) motorinė kelių ar kita sausumos transporto priemonė, kurios variklio cilindro darbinis tūris yra didesnis kaip 48 kubiniai centimetrai arba variklio galia didesnė kaip 7,2 kilovato, pateikta praėjus ne daugiau kaip 6 mėnesiams nuo eksploatacavimo pradžios arba nuvažiavusi ne daugiau kaip 6 000 kilometrų;

2) laivas kuris yra ilgesnis kaip 7,5 metro, išskyrus jūrų laivus, skirtus keleiviams ir (arba) kroviniams vežti tarptautiniais maršrutais ir (arba) kitokioms paslaugoms už atlygį teikti, taip pat žvejybos laivus bei laivus, skirtus paieškos ir gelbėjimo darbams jūroje, pateiktus praėjus ne daugiau kaip 3 mėnesiams nuo jų eksploatacavimo pradžios arba plaukiojės ne daugiau kaip 100 valandų;

3) orlaivis, kurio maksimali kilimo masė didesnė kaip 1 550 kilogramų, išskyrus orlaivius, naudojamus keleiviams ir kroviniams vežti ar kitokioms paslaugoms teikti oro transportu už atlygį tarptautiniais maršrutais, pateiktas praėjus ne daugiau kaip 3 mėnesiams nuo eksploatacavimo pradžios arba skridės ne daugiau kaip 40 valandų.

Jeigu naują transporto priemonę iš kitos valstybės narės įsigyja asmuo, kuris nėra ir neprivalo būti PVM mokėtoju, tai toks asmuo, pagal PVM įstatymo 71¹ straipsnio nuostatas PVM mokėtoju neregistruojamas. Tačiau:

- jeigu naują transporto priemonę įsigyja juridiniai apmokestinamieji ir neapmokestinamieji asmenys, tai jie ne vėliau kaip per penkias darbo dienas nuo naujos transporto priemonės atgabenimo į Lietuvą privalo PVM apyskaitos FR0608 formoje apskaičiuoti pardavimo PVM ir sumokėti jį į biudžetą. Atkreipiame dėmesį, kad už kiekvieną įsigytą naują transporto priemonę, jeigu skiriasi atgabenimo į Lietuvą data yra pildoma atskira PVM apyskaitos forma;

- kai naują transporto priemonę iš kitos valstybės narės įsigyja fizinis asmuo, kuris nėra ir pagal PVM įstatymą neprivalo būti PVM mokėtoju, jis privalo ne vėliau kaip iki kito mėnesio, einančio po naujos transporto priemonės įsigijimo, 25 dienos pateikti mokesčio administratoriaus nustatytus dokumentus, susijusius su šiuo sandoriu;

- dokumentų, susijusių su naujos transporto priemonės įsigijimu, pateikti neprivaloma tais atvejais, kai duomenis apie naujos transporto priemonės įsigijimą mokesčio administratorius gali gauti iš valstybės registru ar kitų valstybės informacinių sistemų;

- mokesčių už įsigytą iš kitos valstybės narės naują transporto priemonę apskaičiuoja mokesčio administratorius. Mokestis turi būti sumokėtas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo dienos, kurią fizinis asmuo buvo informuotas apie apskaičiuotą mokesčio sumą.

28. Kokios PVM prievolės atsiranda juridiniam asmeniui, kuris iš kitos valstybės narės įsigyja akcizais apmokestinamų prekių?

Jeigu akcizais apmokestinamas prekes (etilo alkoholį ir alkoholinius gėrimus, apdorotą tabaką, kurą ar kt.) įsigijo juridinis asmuo, ne PVM mokėtojas, tai jam atsiranda prievolė mokėti tų prekių pardavimo PVM, neatsižvelgiant, už kokią sumą tokių akcizais apmokestinamų prekių buvo įsigyta, t. y. neatsižvelgiant į tai, kad nebuvo viršyta 14 000 eurų suma.

PVM įstatymo 71¹ straipsnio 7 dalyje yra nustatyta, kad juridinis asmuo iš kitos valstybės narės įsigijęs akcizais apmokestinamas prekes, PVM mokėtoju neregistruojamas, tačiau jis privalo akcizais apmokestinamų prekių pardavimo PVM apskaičiuoti pats, pildydamas PVM apyskaitos FR0608 formą. Apskaičiuotą PVM privaloma sumokėti ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo įsigytų prekių atgabavimo į Lietuvą, kartu pateikiant minėtą apyskaitą.

Pavyzdys

Lietuvos biudžetinė įstaiga, nevykdanti ekonominės veiklos, iš Lenkijos įmonės, PVM mokėtojos, įsigijo kuro už 30 000 eurų (neįskaitant „lenkiško“ PVM). Kurą atsigabeno pati Lietuvos biudžetinė įstaiga.

Atsižvelgiant į tai, kad kuras yra akcizais apmokestinama prekė, Lietuvos biudžetinei įstaigai atsiranda prievolė apskaičiuoti tokių prekių PVM, t. y. PVM turi būti apskaičiuotas nuo įsigyto kuro apmokestinamosios vertės 30 000 eurų. Šiuo atveju apskaičiuotas PVM būtų 6 300 eurų (30 000 x 21 proc. / 100). Ši apskaičiuota PVM suma turi būti įrašoma PVM apyskaitos FR0608 formos 17 laukelyje bei 21 laukelyje - kaip mokėtina į biudžetą PVM suma, kuri turi būti sumokėta į biudžetą per 5 darbo dienas nuo kuro atgabavimo dienos.

29. Prievolės, atsiradusios dėl naujų transporto priemonių tiekimo į kitą valstybę narę.

Į kitą valstybę narę naują transporto priemonę (kurios tiekimo vieta yra Lietuva), atitinkančią PVM įstatymo 2 straipsnio 16 dalyje nustatytus reikalavimus, tiekiantis Lietuvos arba užsienio juridinis asmuo arba fizinis asmuo, kuris nėra ir pagal PVM įstatymą neturi būti PVM mokėtojas, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sandorio sudarymo turi pateikti Naujos transporto priemonės tiekimo į kitą valstybę narę deklaracijos FR0620³ formą (toliau - deklaracija). Mokėjimo į biudžetą PVM prievolė pagal šią deklaraciją neatsiranda. Už kiekvieną į kitą valstybę narę tiekiamą naują transporto priemonę turi būti pateikiama atskira deklaracija. Kartu su deklaracija turi būti pateikta naujos transporto priemonės PVM sąskaitos faktūros kopija.

30. PVM grąžinimas 29 punkte nurodytiems asmenims.

Lietuvos arba užsienio juridinis asmuo arba fizinis asmuo, kuris nėra ir pagal PVM įstatymą neturi būti PVM mokėtojas, - naujos transporto priemonės į kitą valstybę narę tiekėjas turi teisę atskaityti ir susigrąžinti PVM sumą, kuri buvo PVM įstatymo nustatyta tvarka sumokėta ją įsigyjant arba importuojant, bet ne didesnę kaip sąlyginę 21 proc. PVM sumą, apskaičiuota nuo į kitą valstybę narę tiekiamos naujos transporto priemonės pardavimo kainos. Naujos transporto priemonės pardavimo kaina deklaruojama FR0608 apyskaitos formoje.

³ Patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. VA-41 „Dėl naujų transporto priemonių tiekimo į kitą valstybę narę“.

Pavyzdys

Lietuvos fizinis asmuo automobilių salone 2022 m. gruodžio mėnesį įsigijo naują automobilį, už kurį sumokėjo 45 000 eurus (PVM - 7 810 eurai įtrauktas į kainą). Fizinis asmuo po mėnesio (2023-01-12) nurodytą automobilį, atitinkantį PVM įstatymo 2 straipsnio 16 dalyje nustatytus naujai transporto priemonei reikalavimus, už 50 000 eurų pardavė Estijos fiziniam asmeniui. Estijos pirkėjas šį automobilį įregistravo Estijoje ir ten sumokėjo PVM. Lietuvos fizinis asmuo, turėdamas įrodymus, kad už patiektą naują transporto priemonę PVM sumokėtas Estijoje, gali kreiptis į mokesčio administratorių dėl 7 810 eurų (45 000 x 21 proc. / 121 proc.) PVM grąžinimo.

Pagal Mokesčių administravimo įstatymo 87 straipsnio 7 ir 12 dalies nuostatas mokesčio administratorius privalo nurodytiems asmenims PVM grąžinti per 30 dienų po rašytinio prašymo grąžinti PVM gavimo dienos, o kai atliekamas mokesčio mokėtojo patikrinimas - ne vėliau kaip per 20 dienų po mokesčio administratoriaus sprendimo dėl patikrinimo akto (jei pažeidimų nenustatyta, pažymos apie tai) įteikimo mokesčių mokėtojui dienos.

Norint susigrąžinti PVM, privalo būti pateiktas Prašymas grąžinti (įskaityti) permoką (skirtumą) ar nepagrįstai išieškotas sumas (FR0781 forma).
